

СИЛАБУС
з дисципліни «Політологія»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

1) Воронянський Олександр Володимирович к.іст.н., професор кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін.
<http://new.khntusg.com.ua/staff/voronjanskij-oleksandr-volodimirovich-2>

2) Пререквізити (базові знання, необхідні для успішного опанування компетентностями).
Базові знання з дисциплін: «Основи економічної теорії», «Інституціональні основи ЄС».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Державне та регіональне управління».

3) Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Даний курс відноситься до соціально-політичного циклу підготовки студентів першого (бакалаврат) рівня вищої освіти. Він є необхідною складовою частиною громадянсько-патріотичної підготовки кваліфікованого фахівця, виходячи з місії ХНТУСГ готувати національно свідомих лідерів-організаторів сталого, інноваційного розвитку суспільства для служіння інтересам України.

Це авторський курс, спеціально розроблений для того, щоб допомогти майбутнім фахівцям з публічного управління сформулювати базові знання про сутність механізму процесу політичної інституціоналізації, політичну систему, політичні процеси та їх акторів та роль політичної сфери в житті суспільства і її діалектичний взаємозв'язок з динамікою еволюції суспільних інститутів.

Інноваційною особливістю курсу є наукове описання політичного процесу як динамічної системи мереж, в основі якої лежить баланс ресурсного забезпечення акторів політичної конкуренції. Вивчення даного курсу закладає наукову базу, яка дозволить Вам у подальшій професійній діяльності приймати ефективні управлінські рішення на будь-якому рівні менеджменту.

Вивчення даної дисципліни дає можливість студенту:

знати: основні методи політичної науки, основні закономірності функціонування політичної системи суспільства, сутність та ознаки державної влади, партійних систем, виборчих систем, механізм та динаміку політичного процесу, політичних трансформацій та політичні технології.

вміти: розрізняти основні політологічні концепції сучасності, типологію політичних систем, виборів, політичної поведінки, політичних еліт, аналізувати політичні процеси, визначати тенденції розвитку міжнародних відносин, напрямів зовнішньополітичної діяльності України в умовах інтеграційних та глобалізаційних процесів.

4) Мета та основні задачі дисципліни.

Мета курсу — на основі оволодіння ефективним апаратом наукового аналізу політичного процесу забезпечити становлення особистості майбутнього фахівця не лише як громадянина й патріота, але й як ефективного управлінця, здатного приймати оптимальні рішення з урахуванням політичної складової.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

- з'ясування поняття політики як сфери конкурентної боротьби за контроль над процесом владного перерозподілу ресурсів суспільства через механізм держави;
- засвоєння закономірностей розвитку та функціонування політичного життя, усвідомлення сутності політичних процесів та явищ, механізмів влади;
- оволодіння основними термінами та категоріями політології на рівні їх відтворення і тлумачення для практичного застосування і втілення в процесі фахової діяльності майбутнього інженера та управлінця.

Загальні компетентності

- Володіти активною громадянською позицією, оснований на засадах гуманістичної та патріотичної етики, що ґрунтується на наукових знаннях, демонструвати соціальну відповідальність при здійсненні професійної діяльності.
- Здатність приймати науково обґрунтовані громадянські рішення в умовах політичних трансформацій міжнародного простору, здійснювати професійну діяльність у міжнародному контексті як член української нації та громадянин національної держави.

Програмні результати навчання

- Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства. Розуміти основні закономірності функціонування політичної системи суспільства та системи міжнародних політичних відносин.
- Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері політичного управління. Демонструвати знання і розуміння технологій, необхідних для підтримки стабільності політичної системи в типових умовах.
- Уміти визначати актуальні для сфери своєї діяльності тенденції розвитку політичних процесів в умовах недостатньої та суперечливої інформації.

5) Організація навчання.

Протягом семестру навчання Ви прослухаєте курс лекцій, будете працювати в навчальній групі в процесі семінарських занять та проводити самостійну роботу індивідуально чи в малій групі над вирішенням конкретного завдання в рамках даної навчальної дисципліни. На лекційних заняттях, що будуть відбуватися раз на два тижні, Вам буде надана теоретична інформація, на основі якої на протязі наступного тижня Ви самостійно будете готувати одну з трьох форм роботи на семінарі:

а) доповідь по одному з питань семінарського заняття;

б) опонування доповідачу на основі підготовленого Вами матеріалу;

г) оцінювання роботи доповідача і опонента, а також ходу творчої дискусії в навчальній групі, використовуючи знання основних концептуальних підходів до даного питання.

Семінарські заняття відбуваються один раз на два тижні і проходять у форматі:

а) творчої дискусії доповідача та опонента, а також студентів навчальної групи із одного з питань даної теми навчального курсу;

б) захисту рефератів і творчих робіт студентів.

У ході самостійної роботи Ви маєте бути готові в позанавчальних час самостійно працювати в бібліотеці, з електронними ресурсами та спільно зі студентами вашої групи обговорювати проблеми підготовки до семінарських занять та їх результати.

Викладач може надавати вам консультативну допомогу як у процесі індивідуальних чи групових консультацій в аудиторії у визначений позанавчальний час, так і через електронну пошту чи сторінку в соцмережах. На Ваше прохання викладач може надати консультативну та редакторську допомогу при підготовці Вашої наукової роботи до публікації у збірнику наукових праць (у тому числі фаховому виданні з політології).

Система оцінювання

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
Змістовний модуль 1.				30
<i>«Інституціональні основи політики. Політична система суспільства»</i>				
трансформувати знання теоретичних основ політичної науки для прийняття ефективних управлінських рішень	Лекція	Теоретико-методологічні основи політичної науки	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Теоретико-методологічні основи політичної науки	Презентація результатів (захист реферату чи підготовка наукової статті)	2,5
	Семінарське заняття	Теоретико-методологічні основи політичної науки	Семінар-дискусія	5
	Лекція	Політичні системи	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Політичні системи	Презентація результатів(захист реферату чи підготовка наукової статті)	2,5
	Семінарське заняття	Політичні системи.	Семінар-дискусія	5

<i>Професійні компетенції</i>	<i>Методи та форми навчання</i>		<i>Оцінка рівня сформованості компетентностей</i>	
			<i>Форма контролю</i>	<i>Бал</i>
	Лекція	Держава в політичній системі суспільства.	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Держава в політичній системі суспільства.	Презентація результатів(захист реферату)	2,5
	Семінарське заняття	Держава в політичній системі суспільства.	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	5
	Лекція	Політичні партії і партійні системи. Виборчі системи.	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Політичні партії і партійні системи. Виборчі системи	Презентація результатів(захист реферату чи підготовка наукової статті)	2,5
	Семінарське заняття	Політичні партії і партійні системи. Виборчі системи	Семінар-дискусія	5
Змістовний модуль 2. «Політична стратифікація. Політичні процеси»				24
прогнозування наслідків політичних та громадянських рішень та оцінювання ефективності; володіння навичками застосування моделей, методів та критеріїв прийняття політичних та громадянських рішень як в умовах визначеності, так і в умовах невизначеності, ризиків та конфліктів; уміння аналізувати проблемну ситуацію, визначати основні ризики, що впливають на результат діяльності	Лекція	Політичне лідерство та політичні еліти. Політична свідомість. Політична ідеологія	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Політичне лідерство та політичні еліти. Політична свідомість. Політична ідеологія	Презентація результатів	2,5
	Семінарське заняття	Політичне лідерство та політичні еліти. Політична свідомість. Політична ідеологія.	Презентація результатів(захист реферату чи підготовка наукової статті)	5
	Лекція	Політичний процес. Політичні трансформації. Політичні технології.	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Політичний процес. Політичні трансформації. Політичні технології.	Презентація результатів(захист реферату чи підготовка наукової статті)	2,5
	Семінарське заняття	Політичний процес. Політичні трансформації. Політичні технології.	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	5
	Лекція	Міжнародні політичні відносини та конфлікти. Геополітика. Україна в системі міжнародних відносин.	Робота на лекції	0,5
	Самостійна робота студентів	Міжнародні політичні відносини та конфлікти.	Презентація результатів(захист реферату чи підготовка	2,5

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
		свідомість. Політична ідеологія	наукової статті)	
	Семінарське заняття	Міжнародні політичні відносини та конфлікти. Політичне лідерство та політичні еліти. Політична свідомість. Політична ідеологія	Семінар-дискусія	5
	Семінарське заняття	Підсумковий захист рефератів	Захист рефератів	9
Загальна кількість годин		90	Кількість балів	65
з них: аудиторні		30		
самостійні		60		
Вид контролю			залік	35

Прийом і консультації по виконанню завдань щодо самостійної роботи студентів (СРС) проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Завдання СРС рахуються виконаними, якщо:

- виконані і здані в зазначені викладачем строки;
- повністю виконані (розкривають тему завдання);
- не мають логічних і розрахункових помилок;
- виконані студентом самостійно.

При умові невиконання одного із зазначених умов, кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Плагіат вважається невиконаним завданням. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модулі проводяться викладачем у вигляді тестування або співбесіди.

Підсумкова оцінка

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою». Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Підсумковим контролем є залік.

Підсумкова оцінка за курсом ставиться на підставі підсумовування балів за залік (максимум –35 балів), захист реферату (максимум –9 балів) і за виконання поточних завдань, за які, так само, можна отримати до 5 балів за роботу на семінарському занятті, до 0,5 – за роботу під час лекції (відповіді на запитання викладача, демонстрація роботи з конспектом тощо) та до 2,5 за презентацію самостійної роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

б) Політика курсу.

Відвідування усіх занять є обов'язковою. Якщо ви не можете відвідувати заняття через те, що повинні брати участь в будь-яких заходах або через хворобу, Ви повинні повідомити про це викладача заздалегідь і погодити з ним тематику і форму індивідуального завдання, яке Ви будете виконувати в період пропущеного заняття.

7) Література.

Базова

1. Воронянський О. В. Політологія з модулем «Україна, Європа, світ»: підручник / О. В. Воронянський, Ю.В.Зайончковський, С.С. Романова. — Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2018. —224с.
2. Воронянський О. В. Політологія: підручник / О. В. Воронянський, Т. Ю. Кулішенко, І. В. Скубій. – Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. – 180с.

Допоміжна

1. Воронянський О. В. Політичні інститути: механізм формування в конкурентному середовищі / О. В. Воронянський // Сучасне суспільство. - 2014. - Вип. 1. - С. 15-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cuc_2014_1_4.
2. Воронянський О. В. Роль національного суверенітету в легітимації державної влади / О. В. Воронянський // Актуальні проблеми державного управління. - 2012. - № 2. - С. 216-221. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2012_2_32.
3. Воронянський О. В. Еволюція системи державної влади в сучасній Україні в контексті концепції патронально-клієнтарних відносин / О. В. Воронянський. // Державне будівництво. - 2012. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_1_6.
4. Воронянський О. В. Проблема формування політичних інститутів у контексті конкурентної боротьби еліт / О. В. Воронянський // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології. - 2012. - № 1013, вип. 21. - С. 75-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPP_2012_1013_21_15.
5. Воронянський, О. В. Концепт національного суверенітету як принцип реалізації політичних прав нації / О. В. Воронянський // Політологічний вісник: [збірник наукових праць] / Політологічний центр при Київському нац. ун-ті ім. Т. Шевченка. – Київ : Інтас, 2011. – Вип. 52. – С. 394–400.
6. Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму: Монографія. – К.: Либідь, 1999. – 352с.
7. Коваленко Б. В. Политическая конфликтология / Б. В. Коваленко, Журавський В. С. Становлення і розвиток українського парламентаризму. – К., 2002.
8. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ сторіччя. – К., 1999.
9. Кулішенко Т. Ю Асиметричність обміну ресурсами як фактор інституціоналізації владних відносин // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2015. №. 2(1). — С. 103-109.
10. Могильницький Л. Національне питання в Україні і світі: історико-теоретичні аспекти / Л. Могильницький // Часопис української історії: Збірник наукових праць – К., 2011. – Вип. 21. –С. 41- 45.
11. Москальов Б. Г., Москальова Н. П. Політична наука. – Х., 2007.
12. Литвин В.М. Формування і розвиток в Україні влади демократичного типу. – К., 2002.
13. Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія / В. В. Рубанов. – Х., 2012.
14. Телешун С. Нові українські політичні реалії і процес формування засад громадянського суспільства / С. Телешун // Політичний менеджмент : наук. журнал / голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський. – 2008. – № 1. – С. 3-8.
15. Україна в Європі: контекст міжнародних відносин / Губерський Л.В., Головченко В.І., Матвієнко В.М. та ін. – К., 2011.
16. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Шергін; Дип. акад. України при М-ві закордон. справ України. – К., 2013.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>